

Силабус курсу Основи німецької діалектології

Освітній ступінь: магістр

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 Філологія

Спеціалізація: 035.043 Германські мови та літератури.
(переклад включно), перша – німецька

Освітньо-професійна програма: Німецька мова і література

Кількість кредитів: 3

Рік підготовки, семестр: 2 рік, 3 семестр

Компонент освітньої програми: вибіркова

Дні занять: згідно з розкладом

Консультації: згідно з розкладом

Мова викладання: німецька

Керівник курсу

канд. філол. наук, доц. Яцюк Іван Ярославович

Контактна інформація E-mail: yatsyuk.iv@tnpu.edu.ua Тел.: 0352-43-58-31 (деканат)

Анотація дисципліни

Вибіркова дисципліна «Основи німецької діалектології» передбачає вивчення студентами предмету, мети і завдань німецької діалектології, основних етапів розвитку діалектів і становлення діалектології як науки, структурно-семантичних характеристик основних груп німецьких діалектів, методології та методів дослідження діалектів, усвідомлення особливостей функціонування діалектів у їх взаємозв'язку з літературною мовою, регіональними мовами, соціолектами, тощо, опанування фахової термінології, набуття компетентностей з проведення діалектного аналізу, вироблення здатності творчо і критично осмислювати матеріали дисципліни, застосовувати їх у власному науковому пошуку, синтезувати засвоєні знання для генерування і обґрунтування власних гіпотез і припущень.

Таким чином, **метою** викладання дисципліни є:

- оволодіння здобувачами вищої освіти проблематикою і тематикою дослідження німецької діалектології, її основними поняттями і термінами, формування чіткого структурованого уявлення про німецькомовні діалектні ареали Європи;
- формування у студентів цілісної картини німецькомовного діалектного ландшафту, розуміння мовних своєрідностей німецьких діалектів, їх комунікативної вагомості і ролі в системі німецької мови, способів їх взаємодії із літературною німецькою мовою, регіональними мовами, соціолектами тощо, особливостей їх функціонування на сучасному етапі та тенденцій їх подальшого розвитку;
- засвоєння студентами основних інструментів проведення лінгвістичного аналізу діалектів, розвиток здатності творчо і критично використовувати матеріал дисципліни у власних наукових дослідженнях.

Навчальний контент

Теми	Результати навчання
------	---------------------

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Allgemeine Ziel- und Fragestellungen der deutschen Dialektologie. Zur Herausbildung der deutschen Dialekte		
1.	Ziel- und Aufgabenstellungen der deutschen Dialektologie.	Розуміння предмету, мети і основних завдань дисципліни, вміння формулювати їх німецькою мовою та аналізувати їх з власної точки зору..
2.	Zur Geschichte der deutschen Dialekte und der Dialektologie des Deutschen.	Знання основних етапів історії німецьких діалектів, розвитку і становлення німецької діалектології як лінгвістичної науки та здатність охарактеризувати їх особливості німецькою мовою; Знання положень основних праць і розвідок з галузі німецької діалектології
3.	Allgemeine Übersicht über die deutsche Dialektlandschaft. Wichtigste Fachbegriffe der Dialektologie.	Знання географічної локації груп і підгруп німецьких діалектів німецькомовного ареалу у взаємозв'язку з їх класифікацією. Володіння поняттєво-термінологічним апаратом діалектології.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Kurzer Überblick über die sprachlichen Besonderheiten der wichtigsten deutschen Dialektgebiete. Entwicklungsperspektiven der deutschen Dialekte		
4.	Die wichtigsten strukturell-semanticen Besonderheiten der hochdeutschen Dialekte.	Знання основних структурно-семантичних характеристик південно-німецьких діалектів, уміння визначати приналежність діалекту на основі його мовних особливостей і здійснювати аналіз, вміння на основі здобутих знань висувати власні гіпотези та обґрунтовувати їх.
5.	Die wichtigsten strukturell-semanticen Besonderheiten der mitteldeutschen Dialekte.	Засвоєння головних структурно-семантичних властивостей середньонімецьких діалектів, які слугують їх ідентифікуючими маркерами, уміння проводити мовний аналіз цієї групи діалектів, здатність використовувати набуті знання для генерування нових ідей та їх обґрунтування.
6.	Die wichtigsten strukturell-semanticen Besonderheiten der niederdeutschen Dialekte.	Вивчення провідних характеристик структури і семантики нижньонімецьких діалектів, які є визначальними для зарахування діалектів у цю групу, вміння здійснювати компетентний лінгвістичний аналіз, спроможність узагальнювати та синтезувати засвоєні за темою знання для продукування і обґрунтування власних наукових припущень.
7.	Dialekte, Regiolekte. Soziolekte, Standarddeutsch.	Здатність чітко розрізняти діалекти, регіолекти, соціолекти та літературну мову через засвоєння і усвідомлення їх диференційних ознак, спроможність творчо і критично застосовувати набуті знання у власних наукових дослідженнях
8.	Arbeitsverfahren in der Dialektologie. Entwicklungsperspektiven der deutschen Dialekte.	Знання методів та володіння методологією діалектного аналізу, спроможність підбирати оптимальну комбінацію методів для здійснення його конкретних різновидів, здатність аргументовано представити найголовніші тенденції подальшого розвитку німецьких діалектів.

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 1	Здатність до узагальнень, абстрактного мислення, поєднання аналізу та синтезу для розуміння процесів та явищ у галузях лінгвістики, літературознавства та перекладу, уміння чітко встановлювати причинно-наслідкові зв'язки.
ЗК 2	Здатність формулювати нові гіпотези та вирішувати наукові задачі в галузях лінгвістики, літературознавства та перекладу, підбирати відповідні методи для їх розв'язання; володіння основними поняттями й методами лінгвістичного та літературознавчого дослідження та вміння застосовувати їх на практиці.
ЗК 3	Здатність працювати в команді, вести наукові дискусії, переконувати та впливати на інших учасників колективу; уміння знаходити компромісні рішення й брати на себе відповідальність за їх втілення.
ЗК 4	Здатність до письмової та усної комунікації рідною мовою та іноземними мовами, здатність до постійного удосконалення навичок роботи з сучасними інформаційними технологіями.
ЗК 7	Здатність до адаптації та осмислення дій у новій ситуації, до діагностування власних станів та почуттів для забезпечення ефективної та безпечної професійної діяльності, генерувати нові ідеї, проявляти ініціативу, оцінювати результати своєї праці.
ЗК 8	Здатність до осмислення предметної галузі (гуманітарні науки, лінгвістика, література, переклад) та специфіки професійної діяльності.
ЗК 9	Здатність до застосовування здобутих компетентностей в усьому діапазоні професій відповідно зі спеціальністю та повсякденному житті, розвитку та прогнозування людського буття, суспільства, духовної культури.
ЗК 10	Здатність до реалізації власного потенціалу, проектування та реалізації індивідуальних освітніх траєкторій особистісного зростання.
ЗК 12	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ФК 1	Здатність вільно орієнтуватися у різних лінгвістичних напрямках і школах, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.
ФК 2	Володіння методами наукового аналізу і структурування мовного й літературного матеріалу
ФК 3	Здатність формувати в учнів і ЗВО уміння користуватися метамовою лінгвістики, літературознавства та перекладу, виконувати передбачені навчальними програмами види мовних та літературознавчих аналізів.
ФК 4	Здатність ефективно й компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові

	публікації) у галузі філології, професійно застосовувати та постійно поглиблювати знання з обраної філологічної спеціалізації: мовознавства, літературознавства, перекладознавства, прикладної лінгвістики, літературної критики тощо.
ФК 5	Здатність брати участь у різних формах професійної комунікації (семінари, конференції, засідання методичного об'єднання, круглі столи, дискусії), застосовувати знання з психології, педагогіки, мовознавства, літературознавства, методики навчання іноземних мов тощо.
ФК 6	Здатність розуміти предмет, структуру і роль лінгвістики у формуванні сучасної наукової картини світу; мати чітке уявлення про походження мови, принципи і механізми її функціонування і розвитку, системний, антропоцентричний і комунікативний підходи в мовознавстві; усвідомлення ролі мови в житті соціуму; уміння розвивати в учнів та ЗВО необхідні лінгвістичні компетентності.
ФК 9	Здатність використовувати можливості мережевих програмних систем та Інтернет-ресурсів для вирішення теоретичних і практичних завдань у галузі професійної діяльності.
ФК 10	Здатність критично осмислювати сучасну термінологію, наукові поняття, закони, концепції, вчення і теорії, методи дослідження гуманітарних наук, літератури, перекладу, розкривати загальні тенденції, закономірності розвитку гуманітарних наук для формування світоглядних установок, мовної картини світу.
ФК 11	Здатність моделювати та оцінювати синергетичні процеси самоорганізації та саморегуляції на основі мовних та позамовних взаємовідношень.
ФК 12	Здатність підбирати та творчо застосовувати сучасні методи дослідження гуманітарних наук для обґрунтування цілісності та єдності мовного та позамовного світу, інтерпретувати та використовувати результати досліджень.
ФК 13	Здатність використовувати професійні знання і практичні навички в галузі лінгвістики, літературознавства, перекладу та методики навчання іноземних мов і культур, зарубіжної літератури
ФК 14	Здатність знаходити та використовувати інформацію з різних джерел (електронних, письмових й усних) рідною та іноземними мовами для здійснення професійної діяльності.
ФК 15	Здатність вирішувати комплексні проблеми у галузі професійної діяльності, що вимагають глибокого критичного осмислення цілісності знань про природу мови шляхом використання концептуальних та методологічних знань.
ФК 16	Здатність застосовувати набуті знання з предметної галузі, сучасних методик і освітніх технологій для формування ключових і предметних компетентностей здобувачів освіти.
ФК 17	Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної професійної діяльності, оцінки науково-педагогічного досвіду, рефлексії та самоорганізації професійної діяльності
ПРН 1	Знання та тлумачення сучасної термінології, наукових понять, законів, концепцій, учень і теорій, методів дослідження мови, літератури та перекладу. Розуміння та тлумачення загальних тенденцій, закономірностей розвитку гуманітарних наук, їх ролі у формуванні наукової картини світу.

ПРН 2	Знання та розуміння стратегії сталого розвитку та сутності взаємозв'язків між мовою та людиною як соціальною істотою.
ПРН 3	Знання методології наукового пізнання як концептуальної основи професійної діяльності викладача гуманітарних наук, розуміння динаміки розвитку сучасних наукових теорій, що оновлюють методологію дослідження мови, літератури, перекладу.
ПРН 4	Уміння відібрати і проаналізувати попередні джерела, в яких осмислюється проблема; проектувати та здійснювати емпіричні дослідження; проявляти творчі здібності під час досліджень; використовувати набуті знання з лінгвістики та літературознавства для вибору оптимальних шляхів аналізу різноманітного мовного матеріалу, художніх чи фольклорних творів, критичних праць; підготувати доповідь, наукову статтю.
ПРН 5	Уміння застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості наукового дослідження в конкретній філологічній галузі.
ПРН 6	Уміння планувати, організовувати, здійснювати і презентувати наукове теоретичне і прикладне дослідження у конкретній філологічній галузі та обґрунтовувати його результати.
ПРН 9	Уміння використовувати педагогічні технології у навчально-виховному процесі; розробляти навчальні заняття відповідно до обраної технології навчання, доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань і власну точку зору на них як фахівцям, так і широкому загалу.
ПРН 11	Уміння, виходячи з мети спостереження та властивостей об'єкта дослідження, обирати оптимальну методику і розробляти план та процедуру спостереження; прогнозувати вплив різних факторів на якість результату.
ПРН 12	Уміння працювати з текстовою, графічною та числовою інформацією за допомогою комп'ютера; використовувати можливості мережевих програмних систем для вирішення теоретичних і практичних завдань у галузі професійної діяльності; вміння користуватися електронними словниками і спеціальними програмами для пошуку необхідних матеріалів.
ПРН 13	Уміння абстрактно та критично мислити, приймати конструктивні рішення на основі прийнятих загальнолюдських цінностей буття і розвитку, логічних аргументів та перевірених фактів, гармонійного поєднання знань у галузі лінгвістики, літературознавства та перекладу.
ПРН 15	Уміння інтегрувати методи емпіричного та теоретичного рівнів дослідження в мові, літературі та перекладі, застосовувати припущення, гіпотези, теорії та концепції на рівні, необхідному для вирішення науково-дослідних завдань та проблем
ПРН 17	Уміння застосовувати здобуті компетентності у галузях лінгвістики, літературознавства і перекладу в усьому діапазоні професій згідно зі спеціальністю та у повсякденному житті для розвитку людського буття, суспільства і природи, духовної культури.
ПРН 18	Уміння актуалізувати власний потенціал, проектувати та реалізувати індивідуальні освітні траєкторії особистісного зростання.

ПРН 20	Соціальна активність, толерантне ставлення до різних думок і поглядів в умовах полікультурного середовища, дотримання морально-етичних аспектів професійної діяльності, академічної доброчесності.
--------	--

Літературні джерела

1. Жирмунский В. М. Немецкая диалектология. М.; Л. : Изд-во АН СССР, 1956. 636с.
2. Beiträge zur deutschen Mundart- und Fachlexikographie. Herausgegeben von I. Lazarescu, H. Scheuringer und S. Sienerth. – München : IKGS Verlag, 2011. 248 S.
3. Enders, J. Die deutschen Siedlungen in Galizien. Wien: Hrsg. von Österreichischer Landsmannschaft, 1980. 80 S.
4. Göttert, K.–H. Alles außer Hochdeutsch : Ein Streifzug durch unsere Dialekte. Berlin : Ullstein, 2011. 384 S.
5. Knoop, U. Wörterbuch deutscher Dialekte : Eine Sammlung von Mundartwörtern aus zehn Dialektgebieten im Einzelvergleich, in Sprichwörtern und Redewendungen. Gütersloh : Bertelsmann Lexikon Verlag, 1997. 478 S.
6. König, W. Dtv-Atlas zur deutschen Sprache. Tafeln und Texte. München : Deutscher Taschenbuch Verlag GmbH & Co. KG, 1996. 256 S. (Mit 155 farbigen Abbildungsseiten).
7. Krämer, J. Die Mundarten der ehemaligen josefinischen und franzisceischen Siedlungen in Galizien. *Vor 200 Jahren aus der Pfalz nach Galizien und in die Bukowina*. Stuttgart-Bad Cannstatt : Hrsg. von dem Hilfskomitee der Galiziendeutschen, 1982. S. 63–72.
8. Löffler, H. Dialektologie. Eine Einführung. Tübingen: Gunter Narr Verlag, 2003. 160 S.
9. Löffler, H. Germanistische Soziolinguistik. 5., neu bearbeitete Auflage. Berlin : Erich Schmidt Verlag, 2016. 222 S. (Grundlagen der Germanistik).
10. Lutzeier P.R. Linguistische Semantik. Stuttgart: Metzler, 1985. X,193 S.
11. Schwarz, M. / Chur, J. Semantik. Ein Arbeitsbuch. 2., überarbeitete Auflage. Tübingen: Gunter Narr Verlag, 1996. 223 S.
12. Stichel, G. Varietäten des Deutschen : Regional- und Umgangssprachen. Berlin, New York : de Gruyter, 1997. 476 S.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, відрядження тощо).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-3) усне опитування, тести, завдання	30
Модуль 2 (теми 4-8) усне опитування, тести,	50

завдання

ІНДЗ (реферат з презентацією, теми 1-8)

20